

ภัยแล้งนอกฤดูกาลปี 2562 กระทบผลผลิตข้าวนาปี... คาดมูลค่าความสูญเสียเกิดขึ้นแล้วไม่ต่ำกว่า 15,000 ล้านบาท

CURRENT ISSUE

ปีที่ 25 ฉบับที่ 3011

วันที่ 23 กรกฎาคม 2562

▶ ประเด็นสำคัญ

- สถานการณ์ภัยแล้งนอกฤดูกาลในปี 2562 (พฤษภาคม-กรกฎาคม 2562) ได้ส่งผลกระทบต่อความแห้งแล้งเป็นอย่างมาก จากอิทธิพลของเอลนีโญกำลังอ่อนที่ทำให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงและมีภาวะฝนน้อยน้ำน้อย พิจารณาได้จากปริมาณน้ำในเขื่อนที่อยู่ในระดับต่ำ ส่งผลต่อความเสียหายของผลผลิตพืชเกษตรหลักอย่างข้าวนาปีที่ได้ปลูกไปแล้ว ทำให้ราคาข้าวนาปีเฉลี่ยขยับขึ้นได้ในขณะนี้ ส่งผลต่อภาพรวมราคาข้าวนาปีเฉลี่ยในช่วงครึ่งแรกของปี 2562 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 (YoY) อย่างไรก็ตาม ด้วยความเสียหายของผลผลิตข้าวนาปีที่ลดลง จึงยังเป็นแรงกดดันต่อภาพรวมรายได้เกษตรกร
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ประเมินว่า ผลกระทบจากภัยแล้งนอกฤดูกาลในครั้งนี้ (พฤษภาคม-กรกฎาคม 2562) คาดว่าจะทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตข้าวนาปีเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้เกิดมูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจไม่ต่ำกว่า 15,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นราวร้อยละ 0.1 ของ GDP นอกจากนี้ ยังต้องติดตามสถานการณ์ภัยแล้งนอกฤดูกาลที่อาจลากยาวได้อีกในช่วงเดือนสิงหาคม-ธันวาคม 2562 ที่อาจกระทบต่อปริมาณผลผลิตข้าวนาปีที่จะออกสู่ตลาดจำนวนมากในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2562 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจเพิ่มเติมอีก

แม้ว่าประเทศไทยจะเข้าสู่ฤดูฝนอย่างเป็นทางการไปแล้วตั้งแต่วันที่ 20 พฤษภาคม 2562 ตามประกาศของกรมอุตุนิยมวิทยา แต่โดยภาพรวมแล้วปริมาณน้ำฝนก็ยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากอิทธิพลของปรากฏการณ์เอลนีโญกำลังอ่อน (Weak El Nino) ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนี้ ทำให้อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งประเทศยังคงสูงกว่าค่าปกติราว 1-2 องศาเซลเซียส และทำให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงราว 2 เดือนในเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2562 นับเป็นสถานการณ์ภัยแล้งนอกฤดูกาล (ภัยแล้งช่วงหน้าฝน) ส่งผลต่อปริมาณน้ำฝนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถึงร้อยละ 10 และทำให้ระดับน้ำในเขื่อนอยู่ในระดับต่ำ

ปริมาณน้ำใช้การได้ในเขื่อนของไทยแยกภูมิภาค
ณ 21 ก.ค.2562

ภาค	ปริมาณน้ำ (ล้านลบ.ม.)	เทียบกับ 21 ก.ค.2561 (%YoY)
เหนือ	1,607	-74.3
ตะวันออกเฉียงเหนือ	961	-56.5
กลาง	92	-78.8
ตะวันตก	4,800	-33.2
ตะวันออก	313	-53.9
ใต้	3,113	-28.8
รวมทั้งประเทศ	10,886	-48.5

ที่มา: กรมชลประทาน รวบรวมโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

- ผลกระทบต่อความสูญเสียทางเศรษฐกิจในช่วงภัยแล้งนอกฤดูกาล (พฤษภาคม-กรกฎาคม 2562) โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย ประเมินว่า มูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจอาจไม่ต่ำกว่า 15,000 ล้านบาท² ซึ่งเป็นการประเมินความเสียหายของข้าวนาปีเป็นหลัก หรือคิดเป็นราวร้อยละ 0.1 ของ GDP แต่ทั้งนี้ เป็นการประเมินในเบื้องต้น ซึ่งหากรวมผลเสียหายของพืชเกษตรอื่น อาจทำให้มีมูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจมากกว่าที่ประเมินไว้
- ต้องติดตามสถานการณ์ภัยแล้งนอกฤดูกาลที่อาจลากยาวต่อเนื่องได้อีกจากอิทธิพลของปรากฏการณ์เอลนีโญกำลังอ่อนที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดในช่วงเดือนสิงหาคม-ธันวาคม 2562 ซึ่งอาจกระทบต่อผลผลิตข้าวนาปีที่คาดว่าจะออกสู่ตลาดจำนวนมากในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2562 ดังนั้น คงต้องมีการติดตามระยะเวลาและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบเป็นระยะ และอาจต้องมีการทบทวนตัวเลขความเสียหายตามความเหมาะสมในระยะต่อไป รวมถึงต้องติดตามสภาพภูมิอากาศในช่วงระยะข้างหน้า เนื่องจากความรุนแรงของภัยแล้งอาจมีระดับไม่เท่ากันในแต่ละเดือน
- นอกจากนี้ ต้องจับตาสถานการณ์ภัยแล้งในปี 2563 ที่ลากยาวเช่นนี้ อันจะส่งผลกระทบต่อเนื้อถึงปริมาณน้ำต้นทุนในเขื่อน ซึ่งจะใช้เป็นน้ำเพื่อทำการเกษตรในฤดูแล้งถัดไปในปี 2563 (พฤศจิกายน 2562-เมษายน 2563) โดยจะกระทบต่อพืชเกษตรหลักที่มีฤดูกาลเก็บเกี่ยวในช่วงฤดูแล้งที่สำคัญคือ ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง และอ้อย ก็จะทำให้ตัวเลขมูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจมีความเสียหายต่อเนื่องไปจนถึงปี 2563 และกระทบรายได้เกษตรกรให้ยังคงลำบากต่อเนื่องไปอีก รวมถึงในระดับภูมิภาค จะยังส่งผลกระทบต่อคนข้างมากต่อคนในพื้นที่ และจะยิ่งเป็นการจุดกำลังซื้อครัวเรือนภาคเกษตร การมีงานทำ รวมทั้งปัญหาในภาคธุรกิจ SMEs

Disclaimer

รายงานวิจัยฉบับนี้จัดทำเพื่อเผยแพร่ทั่วไป โดยจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ แต่บริษัทฯ มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือความสมบูรณ์เพื่อใช้ในทางการค้าหรือประโยชน์อื่นใด บริษัทฯ อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลต่างๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเองและรับผิดชอบในความเสียหายทั้งสิ้น บริษัทฯ จะไม่รับผิดชอบผู้ใช้นี้หรือบุคคลใดในความเสียหายจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการให้ความเห็น หรือคำแนะนำในการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่อย่างใดทั้งสิ้น

² เป็นการประเมินความเสียหายของข้าวนาปี ทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน